

Od 1 stycznia 2010 r. wchodzi w życie przepisy dotyczące obowiązku opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych.

1. Obowiązek opłacania składek

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych¹ (zwanej dalej ustawą), składka na Fundusz Emerytur Pomostowych (zwany dalej FEP), winna być opłacana **za okres od 1 stycznia 2010 r.** za pracownika, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.,
- 2) wykonuje prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy.

Płatnik składek obowiązany jest więc opłacać składkę na FEP za **wszystkich** pracowników spełniających powyższe warunki, w tym także za tych, którzy wykonują prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Obowiązek opłacania składek na FEP powstaje z dniem rozpoczęcia wykonywania przez pracownika prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a ustaje z dniem zaprzestania wykonywania tych prac.

W świetle przepisów ustawy, za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się także ubezpieczonych z tytułu działalności twórczej lub artystycznej tancerzy zawodowych, wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym.

Składkę na FEP płatnicy obowiązani są odprowadzać także za:

- pracowników wykonujących prace górnicze, którzy uzyskali prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 11 ustawy, za okres wykonywania prac górniczych o których mowa w art.50c ustawy o emeryturach u rentach z FUS, nie wcześniej jednak niż za okres od 1 stycznia 2010 r.,
- żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu

---

¹ Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656).

Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Więziennej i Państwowej Straży Pożarnej, o których mowa w art.13 ustawy.

2. Podstawa wymiaru i wysokość składek

Stopa procentowa składki na FEP wynosi **1,5%** podstawy jej wymiaru. Składka na FEP jest finansowana w całości przez płatnika składek.

Podstawę wymiaru składek na FEP stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, określona w art. 18 ust. 1-2 i ust. 8 oraz w art. 21 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych² (zwanej dalej ustawą o sus). Przy ustalaniu składek na FEP (odmiennie niż ma to miejsce przy opłacaniu składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych) stosuje się ograniczenie, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Oznacza to, że w odniesieniu do pracowników, którzy wykonywali prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przez pełen miesiąc, podstawę wymiaru składek na FEP za ten miesiąc stanowi kwota odpowiadająca podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ustalonej zgodnie z art. 18 ust. 1-2 tej ustawy o sus. W konsekwencji:

- w podstawie wymiaru składek na FEP uwzględnia się przychody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez względu na to, za jaki okres one przysługują,
- składniki przychodu nie uwzględnione w podstawie wymiaru składek zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe³ nie będą stanowiły podstawy wymiaru składek na FEP,
- jeśli w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zgodnie z art. 18 ust. 1a ustawy o sus, uwzględniony został przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło

² ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009, nr 205, poz. 1585)

³ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. nr 161, poz.1106 ze zm.)

zawartej z własnym pracodawcą lub wykonywanej na rzecz własnego pracodawcy, to będzie on stanowił podstawę wymiaru składek na FEP. Bez znaczenia jest czy przedmiotem takiej umowy cywilnoprawnej będzie wykonywanie prac określonych przez płatnika jako prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

- obowiązek opłacania składek na FEP ustaje na skutek osiągnięcia przez ubezpieczonego limitu przychodu stanowiącego górną granicę rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o sus.

Przykład 1

Pracownik spełniający warunki określone w art. 35 ust. 1 ustawy został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych od 1 marca 2009 r. Pracę w szczególnych warunkach wykonywał przez cały styczeń 2010 r. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za styczeń wynosi 2 500 zł. Tym samym kwota ta stanowi podstawę wymiaru na FEP.

Przykład 2

Pracownik który został zatrudniony 1.01.2010 r., od 1.02.2010 r. rozpoczął wykonywanie prac w szczególnych warunkach. Górną roczną granicę podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, określoną w art. 19 ust. 1 ustawy o sus osiągnął w maju 2010 r. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za ten miesiąc, z uwzględnieniem tego ograniczenia wynosi 635zł. Zatem za maj składki na FEP powinny być obliczone od tej kwoty. Od czerwca ustaje obowiązek odprowadzania składek na FEP.

Przykład 3

Pracownik w sierpniu 2010 r. osiągnął podstawę wymiaru składek określoną art. 19 ust. 1 ustawy o sus, zaś od 1 września 2010 r. rozpoczął wykonywanie prac w szczególnych warunkach. Za tego ubezpieczonego nie ma obowiązku opłacania składek na FEP za 2010 r.

W przypadku, gdy rozpoczęcie lub zakończenie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze będzie przypadało w trakcie miesiąca, składka na FEP winna być ustalona od podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za część miesiąca, w której prace te były wykonywane.

Przykład 4

Pracownik jest zatrudniony od 1.04.2010 r., przy czym prace w szczególnych warunkach zaczął wykonywać 16.04.2010 r. Podstawa wymiaru składek za tego ubezpieczonego na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za kwiecień 2010 r. wynosi 3000 zł. Podstawa wymiaru składek na FEP należnych za tego ubezpieczonego wyniesie 1500 zł [(podstawa wymiaru składek na EiR : liczbę dni miesiąca) x liczba dni pracy w szczególnych warunkach].

Jeżeli przekroczenie rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nastąpiło w trakcie miesiąca, w którym nastąpiło także rozpoczęcie lub zakończenie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, podstawę wymiaru składek na FEP za ten miesiąc ustala się w oparciu o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe należną za ten miesiąc (po uwzględnieniu ograniczenia wynikającego z art. 19 ust. 1 ustawy o sus) pomniejszoną proporcjonalnie na zasadach określonych powyżej.

Przykład 5

Pracownik, który przez cały wrzesień 2010 r. pozostawał w zatrudnieniu i w tym miesiącu osiągnął podstawę wymiaru składek określoną art. 19 ust. 1 ustawy o sus, od 16 września rozpoczął wykonywanie prac w szczególnych warunkach. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za wrzesień, po zastosowaniu ograniczenia z art. 19 ust. 1 wyniosła 3000zł. Podstawa wymiaru składek na FEP za wrzesień za tego ubezpieczonego wynosi 1500 zł.

Zgodnie z art. 3 ust. 6 ustawy, za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się także ubezpieczonych z tytułu działalności twórczej lub artystycznej tancerzy zawodowych, wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym. Osoby te będą zobowiązane do opłacania za siebie składek na FEP, obliczonych od podstawy wymiaru określonej w art. 18 ust. 8 ustawy o sus.

3. Zasady rozliczania i opłacania składek

Składki na FEP za wszystkich pracowników, za których płatnik zobowiązany jest je opłacić za dany miesiąc, są rozliczane na deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA. W bloku

danych: IX „Zestawienie należnych składek na Fundusz Emerytur Pomostowych” płatnik wykazuje:

- w polu 01 – liczbę pracowników, za których jest opłacana składka na Fundusz Emerytur Pomostowych (w przypadku rozliczania składek na FEP za żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy - liczbę tych osób uwzględnia się w tym polu),
- w polu 02 – liczbę stanowisk pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,
- w polu 03 – sumę należnych składek na Fundusz Emerytur Pomostowych.

Składkę na FEP płatnik składek zobowiązany jest opłacać co miesiąc w terminie określonym w art. 47 ustawy o sus. Składka ta powinna być opłacana na wskazany przez Zakład rachunek bankowy odrębną wpłatą⁴.

W przypadku żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy, o których mowa w art. 13 ustawy, składki na FEP opłaca się od uposażenia tych osób wypłaconego po dniu 31 grudnia 2009r. do dnia zwolnienia ze służby, na zasadach i w trybie określonym dla składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przekazywanych za żołnierzy lub funkcjonariuszy zwolnionych ze służby. Tym samym, składki ustalone od uposażeń wypłaconych w danym roku kalendarzowym, przyjętych do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ustawy o sus, powinny być wykazane i rozliczone w deklaracji rozliczeniowej przekazywanej za grudzień danego roku oraz za ostatni miesiąc pozostawania w służbie.

W przypadku pracowników wykonujących prace górnicze, którzy uzyskali prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 11 ustawy, za okres wykonywania prac górniczych o których mowa w art.50c ustawy o emeryturach u rentach z FUS, termin na opłacenie składek na FEP następuje w odpowiednich terminach miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło ustalenie prawa do emerytury.

---

⁴ Wzór bankowego dokumentu płatniczego przy użyciu, którego są opłacane składki na FEP określa załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2009 r. w sprawie wzoru bankowego dokumentu

Przykład 6

Pracownik, który nabył prawo do emerytury pomostowej w kwietniu 2010 r. Składki należne na FEP za okres wykonywania prac górniczych o których mowa w art.50c ustawy o emeryturach u rentach z FUS płatnik winien opłacić w terminie opłacania składek za kwiecień 2010 r.